

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աղբ. Պատրիարքարանին գործակա-
տար Յրեմիան Արքայապետ Բ. Ֆելդմանի
անցնել չարժու Կայսերական պալատ-
տէն իրեն եղած յանձնարարութեան
համաձայն էրէկ Ներսիսի պալատին եր-
թալով Կայս. Բ. Սենեկայեան Վանք.
Համբ. Ալի. պէյ ինքնապաշտ. և իրեն-
րեց տեղեկանայ լինել Երուսաղեմի Ամեն.
Ս. Պատրիարք Հայրն ուր օր պիտի կա-
րենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանա-
լու պատիւն ունենայ:

Սենեկայեան պէյ ինքնապաշտ. Վեհ.
Սուլթանին քով երթալով հետեւեալ
պատասխան բերաւ.

«Ն. Կ. Վեհափառութիւնը տեղե-
կացած լինելով թէ արգարիւ Ամեն.
Նապի Պատրիարք անձնապէս հիւանդ
է և այդ հիւանդութեան պատճառաւ
չառ տառապանք կրեր է, իւր ցա-
ւակցութիւնը կը յայտնէ այս մասին
և յօգործ Ն. Արքայապետին այս տը-
կար վիճակին մէջ հաճութիւն մ'ա-
ւելցնել, ուստի իրեն ներկայացած կը
համարի զՆ. Արքայապետին և կարծես
չիտանաճել զիւր ուղեւորութիւն ողջ-
երթ մտղմելով:

«Վեհ. Սուլթանին Իւր բարձր գոհու-
նակութիւնը կը յայտնէ Ն. Արքայապետ-
ութեան մատուցած ուղերթին համար,
որոյ պատասխանն ի ժողով դատարան-
պէս պիտի հարգորդուի Ն. Արքայապետ-
ութեան, և այս առթիւ կարծես զՆ. Ար-
քայապետին արգելադրանքները իրեն
ընդունելու պարտաւորեալ լինելուն վե-
րաբերելու գործը համար, և իր համա-
ձայն ճարտին, ուղղակի Ն. Կ. Վեհափա-
ռութեան գիտէ:

Հետեւեալով Ամեն. Նապի Ս. Պատ.
րիարքը վաղը կը մեկնի մարաքաղա-
քէս:

Նոյն օրը իր Կայսերական Ժողովին
անդամներ լրացին իւր փետր. 13/23 ի
թուով կը ծանուցանէ թէ Բարձրագա-
տիւ խորհրդի Սերիֆիստիկան ատիւն
ճանաչ. Փայապետութեան տնօրէն Ջորջեր
է Վանք. Նուպար փաշայի որդւոյն Պո-
ղոս պէյ ի Երուսաղեմ գաղտնի Բնիկ-
րութեան տնօրէն է ի Պէճեր, և
երկրորդ կարգի Օսմանի պատուա-
նշան՝ Վանք. Թաղար փաշայ Յակոբ-
եանն:

Իր լսելով թէ Բաղարաքան Ժողովին
իւր այս աւուր նախին մէջ Ամեն. Սա-
րգիսի Սրբապետ Կ. Պոլսի բերելու
համար աշխարհական հրապարակ պիտի
հանդէ գաղտնաբերուին խորհրդով
անդամ Մանուսէի Վերդէ Էփենդիս որ
յանձն Թաւած է անձնակազմին հօդա-
լու երթելու իրեն ծախքն:

Աղբ. Ժողովը սիրի գործերն յառա-
կէ կը բարձր օր. Գրաւոր. Դանիալով
Ներքին Կաթողիկոսական. Է. Տեղեկա-
կան Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական Բ. յանձ-
նաւորով:

Այս կիրակի օր Պաշտու. Թաղա-
կան խորհրդով ընտրութեան համար
երբ. քուէտուով պիտի բացուի երբ. քու-
է համար կատարուելու համար, քու-
էն մը խորհրդով անձինքը ազգական հա-
նելով մեծ խորհրդական առիթով եղան
և մինչեւ իսկ քուէտուով խորհա-
կեցին:

Երկուշաբթի օրը թաղին Գրաւոր
Ը. Յովնանեան վարդապետ Արքայապետ
եկեղեցւոյ Մատուկին և Թաղական խոր-
հրդարանին բանալիները Պաշտարա-
կան Գեր. Տեղապահ Հօր տարաւ
յանձնեց, խնդրելով որ իրոյ լիակալ
նկատարութեան տառն, պատուելով
միանգամայն նշանակեալ խորհրդով
թաղայինները:

Գեր. Տեղապահ ընտրութիւնը Գա-
րդի վարդապետին յանձնելով, խո-
տացաւ. զորքանն տնօրէնել ընդհուպ
և յորդեցող զնա որ չարեանակ իւր
հակառակութիւնը:

Գարաիւնի միջին թաղ. խորհրդին
Աղբ. Պատրիարքարանին ծանուցանե-
լով թաղին քարոյն Գեր. Նեփի եպիս-
կոպոսի գաղտնիքն իւր եղբորը, զոր
պատմեցինք մեր երեկ թուով, հարկ
եղած տնօրէնութիւնը խորհրդը:

Գեր. Տեղապահ Հայրը կրօնական
Ժողովը ուղարկութեան յանձնեց խո-
րհրդը:

Կեսաղի Սաւառի Գեր. Նեփի ե-
պիսկոպոս տնօրէն Բաղարաքան Ժո-
ղովը ընտրութիւնը ծանուցանելով,
որոշեալ վարդապետին կը խնդրէ Աղ-
բային Պատրիարքարանին:

Գոհութեան կիսմանը թէ Մարտի
Բնիկութեան պարտաւորութիւնն ի նպատ-
արգած անհաշուելի իրեն խոտ համա-
կը ընդունելու միջին կը գտնէ անկողն
կարծիքը աղաքին կողմէ և յայ կողմէ
ներկայ աղաքը Պատրիարքարան ևս պիտի
կրնայ հասարակ իւր նախորդներուն
թէ հաղորդի և թէ չհաղորդի կողմէ
Կարգադրել յանձնարարել Պատ. անդամ
գործի անձնակազմին մը շնոր չեն խո-
ղարք գեղեցիկ արդիւնք մը ձեռք բերելու
համար:

Բերայի հայապի նշանաւոր բժիշկներէն
մէկ, որոյ անունը լսել պատուաւոր չէ
համարութիւնը իւր վերաբերեալ համար
յառաջեալ Մարտի Բնիկութեան զորս
յանձնակն երթալով այս օրըն Բերեա տա-
ս:

Իրեն նուէր գումար մը միջադէմ է Բնիկ-
րութեան, յայտարարելով թէ ինք թէպէտ
պարտաւոր իր տնտես չը գտնէ, այլ չու-
ղեր միանգամայն այս պատճառաւ իւր շը-
պատը զրկել պիտի հաստատութեան մը
գոր ընդհանուր համակրանց և խորաւ-
անց արժանի կը գտնէ: Ահա՛ օրինակ մը
ուր հետեւի ինքն ինքն օրը առաջարկ-
ութիւններ կը հանեն պարտաւոր իր գէնի
Նորա օրը չեն յոտարկ Պատրիարքարան
ուսուրը գրում ապ Բնիկութեան, կարծե-
րաբէ՛ն Նախընթաց անձնակազմը ի նը-
պատ Բնիկութեան քաղաքական հանգա-
կութեան, եւր իրենց գլխին Կարգադր-
յան ձեռնարկին Պատ. Անդամն: Միացեալ Բն-
իկութեան յոյժ անձնակազմը մէջ լինե-
լով, անկողն աղաքին է, մեր կարծեաւ,
իւր կարողութեան չափով դարման տանել
այս կարողութեան:

Նախընթաց թիւերով պատահութիւն
ունեցանք խոտարար Սերապիոս Սենեկայե-
ան Սենեկայեան Բնիկութեան ինքնապաշտ
ուսուրը գրում ապ Բնիկութեան, կարծե-
րաբէ՛ն Նախընթաց անձնակազմը ի նը-
պատ Բնիկութեան քաղաքական հանգա-
կութեան, եւր իրենց գլխին Կարգադր-
յան ձեռնարկին Պատ. Անդամն: Միացեալ Բն-
իկութեան յոյժ անձնակազմը մէջ լինե-
լով, անկողն աղաքին է, մեր կարծեաւ,
իւր կարողութեան չափով դարման տանել
այս կարողութեան:

Այս միջոցով կը տեղեկա-
նամք թէ, շարքով գլխաւոր իրենց
բաւական ներկայութեան ծախքը զեղ-
յանքէ յետոյ, հասցնել եղած է իւր
120 օտ. սակ: Այս աղբիւրը միւս
գում ևս ցոյց կուտայ թէ մեր Պատ.
Աղբայինք որքան լաւ գիտէինք Պատ.
տնէ գաղտնաբերող գաղտնաբերու-
թեան համար տարուած ջանքերն և
քաղաքները այդ նպատակին ծախքը
անձնուէր գործիչներն, Այս առթիւ
գոհութեան կը յայտարարել Սենե-
կայեան ընկերութեան հետեւեալ
մեծարող անգամներն որք մեծ եղան
ևս մը աշխատեցան այն լիակատար
ներկայութեան յաղորդութեան համար
և կարելի եղած ջանքը լինալեցին:

Տեղապ.
Յովնանեան Գրաւորութեան
Կարգադր Բարձրագա-
տիւ խորհրդին Գրաւորութեան
Սենեկայեան Գրաւորութեան
Գրաւորութեան Գրաւորութեան
Մեծարող Պաշտարա-
կան Գրաւորութեան
Մեծարող Պաշտարա-
կան Գրաւորութեան
Մեծարող Պաշտարա-
կան Գրաւորութեան

Մանուկը շնորհակալեաց արժանի
են մանուկը Բնիկութեան Ատենա-
պետ Ս. Բ. Գաղաթեան Մարտի Էփեն-
դիսի աղիւն Կանքերն, որ վերջինս
տնայը զլու ին անցած, մեծ աշխա-
տութեան և զոհողութեան յանձն տաւ
այն ձեռնարկին յաջող արդիւնք
բութեան համար, այսու ապագայ
մեծ ապագայ այն անձնակազմ-
ութեան և եւանդեան որով բարձր
տարիներէ ի վեր իւր գործակցութիւնը
կը իւրեն Սենեկայեան ընկերու-
թեան:

ՆԵՐՍԻՍԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանով

Սերապիոսի կուսակալ Դաւիթ փաշայ
օտանեան Արքիեպիսկոպոսի կողմէ
սակալ անուանեցաւ և Արքիեպիսկո-
պոսի կուսակալ Հոգեւոր փաշայ Սերապի-
ոսի կողմէ յայտարարեց:

Աղբիւն ու պարտ զատուին անտա-
ռաջ տեսաւ: Թաղարաւ Էփենդիս Պո-
ղոս պէյ փաշային նախ պաշտով,
Մեհմեդ պէյ ին անդ որ իրենց կողմէ
ցաւ:

Վեհ. Սուլթանին անձնական գա-
նձն նախարար Վանք. Յովնան փաշայ
Բաղարաքան երկէ գաղտնի պաշտու-
տունն երթալով, գաղտնի և կրօնա-
կան գործը նախարարի տեղապահ
Վանք. Յովնան փաշային հետ տեսակցե-
ցաւ:

Խորհրդական Վահան Էփենդիս եւ
ներկայ գտնուեցաւ. ուր տեսակցե-
լան:

Գոհութեան կիսմանը թէ Սեր-
գիսի Վահան փաշային օր միւսին
եւր զարգացան գաղտնաբերուած էր,
կայսերական ներման արժանանալով,
վաղընք պիտի սկսի հրապարակել:

Առեւտրական և կրթական նախա-
րար երկ ներքին գործը պաշտու-
տունն երթալով, խորհրդակցեցան ներ-
քին, այսինքն 1885 հոկտ. 13-էն սկսե-
ալ, մարտարք մը հաստատել և
թուղթներ Սերեւեան Բաղարաքան
Թուրքիա ղրկուած ըլլալ արդանայ
համար:

Բերայի թիւերն անհիմն կը գրա-
նեն Փէշեքին այս լուրն: Որքան ալ
Բու մեկին խորհրդանշայ այս կարեւ-
րանքը ծանուցել մի վեր ուսումնա-
սիրութեան առաջարկ եղած է, սակայն
կայսերական կառավարութիւնը տակա-
ւին վերջնական որոշում մը չէ տուած
այս մասին:

Բերայի տեսուած լրոյց նայե-
լով, օտանեան և ներքինական կառա-
վարութիւնը կը ընտանցին այս պա-
շտը:

Ինք փետրուար 21 շարքով օրը Միւ-
գիւրեան փաշայ և Հասան Մեհմեդ փաշայ
երկարորէն տեսակցեցին Լորա Կրան-
վիլի հետ, Բ. Կրան կողմէ զրկուած
կարեւոր հետադարձ հարցերով Վանք.
նախարարին:

Խորհրդով լրացուող մէջ հրապարակ-
եալ հետադարձ կը ծանուցանեն թէ Բ.
Կրան առաջարկուէր է միջադարձին
Յանձնաժողով մը գումարել ի Փարիզ,
Սերապիոսի խնդրելուն նախարարութեան խո-
ղորդ կարգադրելու համար: Այս
Յանձնաժողովը որոշեցանք պիտի վա-
ւերանան Երուսաղեմի Կայսերական
հրապարակ ևս մ'արժեքի զորք փա-
շային մը կողմէ որոշ գումարման փա-
շային ու լիակատար պիտի որոշուին ա-
պա:

Եթէ Բ. Կրան ընդունի զայս ա-
ռաջարկ, յայնժամ հարկ եղած հրա-
հանգիւրդ պիտի զրկուին Լեւոնտին
ուր գեղացան Սերապիոս փաշային:

Երկ յիշատակելիքն Կան Լորիս
Մեհմեդ փաշային Կ. Պոլսի գեա-
պետութեան պաշտունին կոչուելու զը-
րոյն: Ի վերջոյ կը տեղեկանանք թէ
Վեհ. Սուլթան ևս առաջ առաջարկե-
ր է հարազատ զորավարին Կայսերական
կերպարանի Կարգադրութեան մէջ կարեւոր
պաշտուն մը յանձնել նմա: Կան յայտ-
նէր է թէ չկրնար ընդունիլ այդ տե-
սակ պաշտուն մը, զի առաջին թիւը
խանդավար լինելով հարկ անհրաժեշտ
է որ հարաւորին երկին մը երթալը
նախկին Այս տեսն Կայսերական առաջարկ-
է նմա Կ. Պոլսի գեապետութեան: Զօ-
րավարը խոգրել է որ ժամանակ տը-
րի իրեն խորհիլ, այս պաշտուն վերջ-
նապէս ընդունելէ առաջ:

Կայսեր հետ տեսակցութեան յե-
տոյ, պաշտուն եւս պահուի, Լորիս
Մեհմեդ Կան խնդրելու իրեն մը
ունեցին Է, որ թէպէտ ծանր վտանգ
ըլ չպատահար, սակայն հարկադրե-
ր են անկողին մտնել:

Անդրանուգրութեան հետեւեալ կը
գրեն մեզ:

«Տեղապ. քաղաքապետութեան անդա-
մա ինքն» հանդիման նախադատ վերա-
բութիւնը կատարուելով, Նախադատ Բա-
նի պէյ վերադառնալու 1800 թու-
արկուած 1532 թ. ընդունել, որը հետեւեալ
կիրակի կը բաժնուի: Իսլամը 422, Յոյր
655, Հայը 177, Հրեայը 150:

«Այսպիսի տուած մեծամասնութեամբ
քուէի ընտրութիւն մ'առաջին անգամ է որ
սերի կուսակալ քաղաքին մէջ ևս պատ-
հաս, ինչպէս յայտնի էր տնտեսի Բաղար-
աքին իւր քաղաքի Ժողովրդականութեան է,
որուն իրաւունք արժանացած է իւր արդի-
ւորութեան իրեն և միանալով անտուգա-
նարարութեանը»:

Պերիստեան առնուած հետադարձ մը
կը ծանուցանէ թէ սերապիական կա-
ռավարութիւնը, անդիմանական կառա-
վարութեան կողմէ իրեն ուղղեալ հարց-
ման մի պատասխան յայտնէր է թէ
մեծ հանգիւրդ կը ընդունի Կ. Պոլսի
անդ. Գաղաթեան գործակալատար Պ.
Ուրտաճի Պերիստի գեղացան ան-
ուանումն:

Բնիկայի գեղացանախորհրդը գեա-
լաւարած, Պերիստի մէջ խօսք կայ
նոր գեղացանախորհրդով մը գումարման
հաստատութեան վրայ, որոյ պիտի
ենթարկուին ներկայ կարեւոր պարա-
գայից վերաբերեալ միջադարձին խո-
ղորդ: Գերմանական և աւստրիա-
կան խորհրդաց խօսքին նայելով, մեծ
իշխ կայ որ այս հաստատութեան իրեն
կրկանեաց:

Միտլիկին Թարգի ուղղեալ նա-
մակ մը կը ծանուցանէ թէ Անդրիպի
Լուսինեան իշխանահին, որ Տ-Ս տա-
րիէ ի վեր այդ կողմէ մեկ կը բնակի,
Պերիստի ծովածոցին կողմէր Էփենդի
հետ համար ընդարձակ գործարան մը
կառուցանել կուտայ որ պիտի բացուի
մանայ վերջին Ս. Կ. գործարանին նոր
և գիւրիկ եղանակով ձեռք պիտի ար-
տարի, թէ ըստի տեսակէ և թէ ա-
ման:

Փիլիսոփայ համաձայն լրացին իւր
չարտի տուր թուով զրոյց մը յիշ-
տանք Էս թէ Բ. Կրան մտադիր է
կերպարանց միացումէն անմիջապէս
կրնալ, այսինքն 1885 հոկտ. 13-էն սկսե-
ալ, մարտարք մը հաստատել և
թուղթներ Սերեւեան Բաղարաքան
Թուրքիա ղրկուած ըլլալ արդանայ
համար:

Բերայի թիւերն անհիմն կը գրա-
նեն Փէշեքին այս լուրն: Որքան ալ
Բու մեկին խորհրդանշայ այս կարեւ-
րանքը ծանուցել մի վեր ուսումնա-
սիրութեան առաջարկ եղած է, սակայն
կայսերական կառավարութիւնը տակա-
ւին վերջնական որոշում մը չէ տուած
այս մասին:

Բերայի տեսուած լրոյց նայե-
լով, օտանեան և ներքինական կառա-
վարութիւնը կը ընտանցին այս պա-
շտը:

Հուս, ամենէն աւելի նպատակաւոր
ազգայ օրինակին հետեւութեամբ ա-
ռեւտրական զայնուցին մը կը բերու-
համար:

Նոյն նպատակաւ բանակցութիւնը
կը կատարուին նաեւ ընդ մէջ Սերապի-
ոսի և երուսաղեմ տեղաբնակց. Կերեւի
թէ Բ. Կրան նպատակաւոր կերպով կը
գումի Սերապիոս առաջարկները:

Մանիկէ օրը Օրիստիկ իւր վերջին
թիւերէն միւսին մէջ խօսելով այն գա-
տին վրայ զոր երմտական նախարար-
ութեան առեւտրական առեւտին առ-
ջին պիտի բանայ Պ. Հիւրի գէմ, Բ-
ստմ էր թէ այս գաղտնի նպատակն էր
յետո պահանջել Պ. Հիւրի քով աւանդ-
վողեալ մաս մ'արժեքի զորք փա-
շային մը վճարած էր Կայս. կառավա-
րութիւնը:

Յիշեալ լրագիրն այժմ կը յարէ թէ
այս վերջին տեղեկութիւնը սխալ է և
զեր: Պ. Հիւրը ամբողջին չէ ստացել
այս գումարը զոր փոխ տուած էր մաս-
նակցելով 1874 մարտ 23-ին Կայս. կա-
ռավարութեան եղած 1,600,000 ոսկի
փոխառութեան: 1873 օգոստոս 3-ին,
կրն Մանիկէ օր, միւս այդ փոխառու-
ութեան մասնակցող դրամատեսերը հա-
շինեալ կարգադրութեան ամբողջութիւն,
Պ. Հիւրը 2,927,623 ֆրանքի գումար
կը պահանջէր Օտմ կառավարութեան
որ գեա վճարած չէ զայն:

Տրապիզոնի մարտական տնօրէն Սա-
լիմ Էփենդի մեռել է:

Սերապիոսեան առնուած լուրեր
կը ծանուցանեն թէ երկրաշարժի ցը-
ցումներ կը շարունակին Երվրի և Բի-
սի մէջ: Անցեալ շաբթու զորաւոր ցը-
ցումներ զգացուեցին նաեւ Չէշեքի և
Բիսի մէջ:

Թուստանի այլ և այլ կզգացող մէջ
ալ ցնցումներ տեղի կունենան գեա-
նադիրը շուտաւիճակով ի մէջ այ-
լոյ Նորադարձի մէջ քանի մը աւանդ-
կարաններն:

Բոյիկիլէ Բարձրագաթնի մասնա-
ւոր տեղեկութեան նայելով, երկա-
թուղեղ միացման գիծերու շինու-
թեան որոշեալ ժամանակին հասցնե-
լու համար, ընկերութիւնն որոշած է
գիւրեւերն ալ աշխատանք իւր գոր-
ծարանները երկրորդական լուսով:

Ուր գրահատուէր քաղաքապետ խո-
տան նախադատ մը մտադիր Բոյիկի
առեւ. Կապաւոր Բաղարաքան գա-
մանը իշխանն այս գրահատուներէն
միւսին մէջ պիտի գտնուի:

Լեւոն Ժ. Պոլսի գաղապարութեան Է-
տարեգործին առթիւ, մայրաքաղաքին
պաշտական նուիրակ Տ. Ռոյիլի հա-
նաւոր պատարագ մատուցել երկ Բե-
րայի Սենիկ-Խորի եկեղեցւոյն մէջ:

Այս օրըն Պոլսի նախահարկաւոր
պիտի մանէ Գիւրգէ անուն ամերիկ-
եան մեծ մարտական մը, որ 3 թիւդ-
նիս ռուի և 143 նաւանով:

Պոլսայի Խալիֆ-Էփենդի լրագիրը
կը ծանուցանէ թէ Այստեան Գարահի-
սարի կողմէր փախչող հաշիւաւոր Պե-
րիստեան պատարագ մատուցել երկ Բե-
րայի Սենիկ-Խորի եկեղեցւոյն մէջ:

Ինչպէս որ կանխաւ ծանուցած էինք
Պոլսայի մեծ մարտական կամ Էփեն-
դի և կամ Միլի Բուրճէ Երուսաղեմ
Սիւրտարանին Մարտարքութեան երկ
Բեւ Բեւ, Էփենդի և Միլի-Էփեն-
դի երկուսն ամբողջութեան իրեն:

Պոլսէն, 2 մարտ
Էփենդի ուսումնական գեղացան Պ. Կր-
քա Պոլսի գեղացան անունեան փոխանակ

